

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист суспільної моралі

Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України
від 20 січня 2010 року № 1819-VI
від 4 липня 2013 року № 406-VII
від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII
від 10 лютого 2015 року № 173-VIII
від 10 листопада 2015 року № 766-VIII
від 2 жовтня 2019 року № 139-IX
від 14 січня 2020 року № 440-IX

Цей Закон встановлює правові основи захисту суспільства від розповсюдження продукції, що негативно впливає на суспільну мораль.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

видовищний захід сексуального характеру — публічний показ у будь-якій формі продукції сексуального характеру і (або) сценічні дії, метою яких є втілення сексуальних дій;

державне регулювання і контроль обігу продукції, що негативно впливає на суспільну мораль, — визначення законом і прийнятими на його основі нормативно-правовими актами порядку й умов обігу відповідної продукції та контроль за ним, вироблення правових механізмів і встановлення прав та обов'язків органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ і організацій усіх форм власності по забезпеченню захисту суспільної моралі;

дитяча порнографія — зображення у будь-який спосіб дитини чи особи, яка виглядає як дитина, задіяної у реальній або змодельованій відверто сексуальній поведінці, або будь-яке зображення статевих органів дитини в сексуальних цілях;

(частину першу статті 1 доповнено новим абзацом четвертим згідно із Законом України від 20.01.2010 р. № 1819-VI, у зв'язку з цим абзаци четвертий — одинадцятим вважати відповідно абзацами п'ятим — дванадцятим)

обіг продукції сексуального характеру — виготовлення (виробництво), зберігання, реклама, розповсюдження такої продукції у будь-якій формі, вчинення щодо неї будь-якого правочину, ввезення, вивезення та транзит через територію України, поштова пересилка продукції сексуального характеру;

(абзац п'ятій частини першої статті 1 у редакції Закону України від 20.01.2010 р. № 1819-VI)

порнографія — вульгарно-натуралістична, цинічна, непристойна фіксація статевих актів, самоцільна, спеціальна демонстрація геніталій, антиетичних сцен статевого акту, сексуальних збочень, зарисовок з натури, які не відповідають моральним критеріям, ображають честь і гідність людини, спонукаючи негідні інстинкти;

продукція еротичного характеру — будь-які матеріальні об'єкти, предмети, друкована, аудіо-, відеопродукція, в тому числі реклама, повідомлення та матеріали, продукція засобів масової інформації, електронних засобів масової інформації, що містять інформацію еротичного характеру, має за мету досягнення естетичного ефекту, зорієнтована на доросле населення і не збуджує в аудиторії нижчі інстинкти, не є образливою;

продукція порнографічного характеру — будь-які матеріальні об'єкти, предмети, друкована, аудіо-, відеопродукція, в тому числі реклама, повідомлення та матеріали, продукція засобів масової інформації, електронних засобів масової інформації, змістом яких є детальне зображення анатомічних чи фізіологічних деталей сексуальних дій чи які містять інформацію порнографічного характеру;

продукція сексуального характеру — будь-які матеріальні об'єкти, предмети, друкована, аудіо-, відеопродукція, в тому числі реклама, повідомлення та матеріали, продукція засобів масової інформації, електронних засобів масової інформації, призначені для задоволення сексуальних потреб людини;

спеціалізований засіб масової інформації — періодичне друковане видання, радіо-, теле-, відеопрограми, інша форма розповсюдження масової інформації, у тому числі на електронних носіях, матеріали та повідомлення якого у цілому і систематично висвітлюють питання сексу або використовують сексуальну тематику як провідну;

спеціально визначене місце — територія чи приміщення, відведене для реклами, розповсюдження продукції чи проведення видовищних заходів сексуального характеру, з пристойним зовнішнім оформленням, максимально віддалене від місць масового відпочинку, освітніх закладів для неповнолітніх, пам'яток історії й культури, сакральних і ритуальних об'єктів та військових частин;

суспільна мораль — система етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, совість, справедливість.

Інші поняття і терміни вживаються в цьому Законі в значеннях, визначених чинним законодавством України.

Стаття 2. Загальні положення

Виробництво та обіг у будь-якій формі продукції порнографічного характеру в Україні забороняються. Критерії віднесення продукції до такої, що має порнографічний характер, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері культури.

(частину першу статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Виробництво та обіг у будь-якій формі продукції еротичного характеру та продукції, що містить елементи насильства та жорстокості, дозволяються виключно за умови дотримання обмежень, встановлених законодавством.

Забороняються виробництво та розповсюдження продукції, яка:
пропагує війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства конституційного ладу або територіальної цілісності України;
пропагує фашизм та неофашизм;
принижує або ображає націю чи особистість за національною ознакою;
пропагує бузувільство, блюзнірство, неповагу до національних і релігійних святинь;
принижує особистість, є проявом знуцання з приводу фізичних вад (каліцтва), з душевнохворих, літніх людей;
пропагує невігластво, неповагу до батьків;
пропагує наркоманію, токсикоманію, алкоголізм, тютюнопаління та інші шкідливі звички.

Стаття 3. Законодавство щодо захисту суспільної моралі

Правові засади України щодо захисту моральності у суспільстві складає Конституція України, цей Закон, інші закони та нормативно-правові акти щодо захисту суспільної моралі, загальновизнані норми і принципи міжнародного права й міжнародних договорів України.

Стаття 4. Сфера дії Закону

Дія Закону поширюється на діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування у частині державного регулювання і контролю за обігом продукції сексуального чи еротичного характеру, на діяльність установ та організацій усіх форм власності, юридичних осіб та громадян у сфері обігу відповідної продукції на території України, а також за її межами, якщо суб'єктами правовідносин є громадяни України та юридичні особи, зареєстровані відповідно до чинного законодавства України.

Дія цього Закону не поширюється на виробництво чи розповсюдження документальних матеріалів, художніх творів літератури, мистецтва та культури, які визнані класичним чи світовим мистецтвом, на обіг наукових, науково-популярних, публіцистичних, освітніх матеріалів з питань статі й сексу та виробів сексуального характеру медичного призначення.

Стаття 5. Основні напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що негативно впливає на суспільну мораль

Змістом державної політики у сфері захисту суспільної моралі є створення необхідних правових, економічних та організаційних умов, які сприяють реалізації права на інформаційний простір, вільний від матеріалів, що становлять загрозу фізичному, інтелектуальному, морально-психологічному стану населення.

Основними напрямками державного регулювання обігу інформаційної продукції, що впливає на суспільну мораль, є:

- формування єдиної комплексної системи забезпечення захисту моральних засад і утвердження здорового способу життя у сфері інформаційної діяльності, освіти та культури;
- недопущення пропаганди в електронних та інших засобах масової інформації культури насильства, жорстокості, поширення порнографії;
- впровадження експертної оцінки відео-, аудіо-, друкованої інформації та інформації на електронних носіях, розроблення механізмів і методик віднесення її до такої, що завдає шкоди суспільній моралі;
- підтримка національної культури, мистецтва, кінематографії, книговидання, поліпшення системи пропаганди кращих зразків світової літератури, культури та мистецтва;
- заборона демонстрації неліцензійної аудіо-, відеопродукції на всіх національних телерадіокомпаніях;
- встановлення контролю за обігом продукції, що становить загрозу суспільній моралі;
- приєднання до міжнародних договорів з питання захисту суспільної моралі.

Стаття 6. Заборона обігу предметів та продукції порнографічного характеру

Забороняється:

- виробництво і ввезення в Україну творів, зображень, інших предметів порнографічного характеру з метою збуту чи розповсюдження, їх виготовлення, перевезення чи інше переміщення, реклама, збут чи розповсюдження;
- обіг, демонстрація та прокат друкованих видань, кіно-, аудіо-, відео-, радіо-, телепродукції, матеріалів на електронних носіях, інших видів продукції, що пропагують порнографію.

Розміщення оголошень про інтимні зустрічі за винагороду та девіантні форми інтимних стосунків не в спеціалізованих засобах масової інформації заборонено.

Стаття 7. Захист неповнолітніх від негативного впливу продукції сексуального чи еротичного характеру

З метою захисту морального та фізичного життя неповнолітніх забороняється:

- втягнення неповнолітніх у діяльність з виробництва й обігу продукції сексуального чи еротичного характеру, порнографічних матеріалів, надання послуг, а також організації й проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру;

- розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру, порнографічних матеріалів, надання послуг і проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру серед неповнолітніх;

- використання образів неповнолітніх у будь-якій формі в продукції сексуального чи еротичного характеру і проведенні видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру;

- виготовлення (виробництво), зберігання, реклама, розповсюдження, придбання продукції, що містить дитячу порнографію, ввезення, вивезення, транзит через територію України, поштова пересилка такої продукції;

(статтю 7 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом України від 20.01.2010 р. № 1819-VI)
пропонування або надання доступу до продукції, що містить дитячу порнографію.

(статтю 7 доповнено абзацом шостим згідно із Законом України від 20.01.2010 р. № 1819-VI)

Стаття 8. Розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру

Розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру дозволяється лише у спеціально відведених для цього місцях, визначених цим Законом, та у спосіб, встановлений органами державної влади й органами місцевого самоврядування в межах своєї компетенції.

(частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Розповсюдження та реклама продукції сексуального характеру в житлових будинках, приміщеннях органів державної влади, закладах культури і мистецтва, в підземних переходах, станціях метрополітену, електропотягах і вокзалах, у кіосках продажу періодичної преси і павільйонах, у місцях громадського відпочинку, на вуличних лотках і ринках забороняються.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть визначати, зважаючи на особливості місцевих умов, звичаї і традиції, додатково території та місця, в яких заборонено розповсюдження продукції сексуального характеру та проведення видовищних заходів сексуального характеру.

Частину четверту статті 8 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Розповсюдження предметів сексуального чи еротичного характеру допускається лише у спеціалізованих магазинах. Власник магазину, що здійснює продаж відповідної продукції, зобов'язаний інформувати громадян про його специфіку.

Продукція сексуального чи еротичного характеру може розповсюджуватися лише за умови недоступності її неповнолітнім і ненав'язування споживачам.

Рішення про обмеження обігу матеріалів і продукції сексуального характеру за віковою ознакою приймають органи державної влади та органи місцевого самоврядування за погодженням з відповідними державними органами освіти.

Продукція сексуального чи еротичного характеру може розповсюджуватися лише за умови герметичної упаковки, спеціального маркування і за наявності повідомлення "продукція сексуального характеру, продаж неповнолітнім заборонено".

Порядок та умови оподаткування продукції сексуального чи еротичного характеру визначаються чинним законодавством.

Стаття 9. Виключена

(стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII, виключена згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Стаття 10. Виключено

(згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Стаття 11. Умови продажу і розповсюдження друкованої продукції сексуального чи еротичного характеру

Продаж і розповсюдження друкованої продукції та поліграфії сексуального чи еротичного характеру дозволяються лише в спеціально відведених місцях.

(частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Реалізація еротичної друкованої продукції чи друкованої продукції засобів масової інформації сексуального чи еротичного характеру, що не зареєстрована відповідно до Закону України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", забороняється.

Розповсюдження друкованої продукції або поліграфії еротичного чи сексуального характеру поштою дозволяється лише в непрозорій герметичній упаковці, а продаж еротичних друкованих видань — у герметичній упаковці. На обкладинці забороняється детальне зображення статевих органів.

Розповсюдження друкованої продукції, поліграфії та друкованої продукції засобів масової інформації еротичного чи сексуального характеру без належних вихідних даних, а також індивідуальними розповсюджувачами забороняється.

Демонстрація і (або) реклама друкованої продукції, поліграфії чи друкованої продукції засобів масової інформації еротичного чи сексуального характеру у вікнах, вітринах та інших місцях загального огляду забороняються.

Залучення до продажу друкованої продукції, поліграфії та друкованої продукції засобів масової інформації еротичного чи сексуального характеру неповнолітніх, а також продаж (ознайомлення) особам, які не досягли 16, а в окремих випадках 18 років, продукції сексуального чи еротичного характеру забороняються.

У разі порушення положень цієї статті, а також при відсутності права займатися видавничою діяльністю друкована продукція чи поліграфія відповідного характеру вилучається із продажу уповноваженими органами державної влади у порядку, передбаченому чинним законодавством.

Стаття 12. Порядок організації та проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру

Проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру фізичними та юридичними особами дозволяється лише в спеціально відведених місцях при дотриманні необхідних санітарних та гігієнічних норм, передбачених чинним законодавством.

(частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Під час проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру забороняється демонстрація порнографії, пропаганда насилля чи жорстокості.

Під час проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру забороняється здійснення сексуальних контактів.

Стаття 13. Порядок і умови публічної демонстрації продукції, що містить елементи еротики, засобами масової інформації

Теле- і радіокомпаніям, які діють в Україні, забороняється створювати, поширювати інформацію і транслювати кіно-, аудіо-, відеопродукцію, яка містить елементи порнографії.

Частину другу статті 13 виключено

(згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Розповсюдження теле-, радіо-, аудіо- і відеопродукції сексуального чи еротичного характеру спеціалізованим засобом масової інформації можливе лише за умови спеціальної обробки сигналу. Організація, яка транслює відповідні програми, повинна блокувати передачу кодованого сигналу таким чином, щоб прийом сигналу став неможливим без пристрою декодування.

Трансляція теле-, відео- і радіопрограм, що містять елементи еротики, допускається з 24 годин до 4 годин, якщо інше скорочення часу трансляції не передбачено органами місцевого самоврядування.

Перед трансляцією теле- і радіопрограм сексуального чи еротичного характеру обов'язково має бути зроблено звукове або текстове повідомлення про характер програми і заборону перегляду чи прослуховування її неповнолітніми.

Час публічного показу, публічного сповіщення фільмів еротичного чи сексуального характеру, щодо яких встановлені певні обмеження глядацької аудиторії, визначаються умовами їх демонстрування відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів.

Продаж або прокат населенню продукції електронних засобів масової інформації сексуального характеру, продукції та аудіо-, відеокасет із записами сексуального чи еротичного характеру дозволяється за наявності документів, визначених чинним законодавством.

(частина сьома статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 10.02.2015 р. № 173-VIII, від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Кінотеатри, відеосалони, відеозали мають право публічної демонстрації кіно-, аудіо-, відеопродукції сексуального чи еротичного характеру лише за наявності документів, визначених чинним законодавством.

(частина восьма статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 10.02.2015 р. № 173-VIII, від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Адміністрація організації, що публічно демонструє кіно-, аудіо-, відеопродукцію еротичного чи сексуального характеру, зобов'язана вказувати на афіші чи програмі передач категорію прокату відповідної продукції.

Частину десяту статті 13 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Стаття 14. Рекламна діяльність та її особливості при реалізації продукції сексуального чи еротичного характеру

Частину першу статті 14 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Використання в рекламі текстової, візуальної чи звукової інформації, що здатна спричинити шкоду моральному здоров'ю населення, в засобах масової інформації забороняється.

Реклама будь-якої продукції, товарів і послуг, що містить тексти і (або) зображення сексуального характеру, дозволяється лише в спеціалізованих засобах масової інформації.

Реклама продукції сексуального чи еротичного характеру, що не містить зображень і текстів сексуального характеру, допускається без будь-яких обмежень. Порядок виробництва і розповсюдження реклами продукції сексуального характеру визначається чинним законодавством.

Зовнішня реклама (відкриті вітрини, щити на будинках, вулицях тощо), що містить тексти і (або) зображення сексуального чи еротичного характеру, забороняється.

Частину шосту статті 14 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Реклама продукції сексуального чи еротичного характеру іноземною мовою повинна містити переклад мовою більшості населення країни.

Стаття 15. Контроль у сфері захисту суспільної моралі

(назва статті 15 у редакції Закону України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Контроль за додержанням вимог цього та інших законів у сфері захисту суспільної моралі в межах своєї компетенції здійснюють Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері культури, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центральний орган виконавчої влади, що

реалізує державну митну політику, Державний комітет телебачення і радіомовлення України та Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

(частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 04.07.2013 р. № 406-VII, від 14.10.2014 р. № 1697-VII, у редакції Закону України від 10.02.2015 р. № 173-VIII, із змінами, внесеними згідно із Законами України від 10.11.2015 р. № 766-VIII, від 14.01.2020 р. № 440-IX)

Громадський контроль за додержанням вимог законодавства у сфері захисту суспільної моралі здійснюють творчі спілки, які діють у сфері культури та мистецтв, журналістики. Держава забезпечує фінансову підтримку здійснення громадського контролю за додержанням вимог законодавства у сфері захисту суспільної моралі в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(статтю 15 доповнено новою частиною другою згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII, у зв'язку з цим частини другу - п'яту вважати відповідно частинами третьою - шостою)

Частину третю статті 15 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Орган, що здійснює перевірку, за її результатами складає протокол (акт) із зазначенням виявлених порушень чинного законодавства і виносить рішення, в якому зобов'язує суб'єкт господарювання усунути порушення у сфері захисту суспільної моралі.

(частина четверта статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Частину п'яту статті 15 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Частину шосту статті 15 виключено

(згідно із Законом України від 02.10.2019 р. № 139-IX)

Стаття 16. Повноваження вищих органів державної влади України у сфері захисту суспільної моралі та обігу продукції і видовищних заходів сексуального характеру

Верховна Рада України і Президент України визначають державну політику у сфері захисту суспільної моралі та обігу продукції і видовищних заходів сексуального характеру, а також продукції, що містить пропаганду культури насильства, жорстокості і порнографії, законодавчі основи її реалізації та гарантії правового захисту працівників цієї сфери.

Кабінет Міністрів України забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту суспільної моралі й обігу продукції і видовищних заходів сексуального характеру, координує і контролює діяльність міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади у цій сфері.

Стаття 17. Виключено

(згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Стаття 18. Виключено

(згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Стаття 19. Виключено

(згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Стаття 20. Виключено

(згідно із Законом України від 10.02.2015 р. № 173-VIII)

Стаття 21. Відповідальність за порушення законодавства про захист суспільної моралі

Порушення норм законодавства України про захист суспільної моралі, умов обігу продукції, порядку проведення видовищних заходів сексуального характеру та розповсюдження продукції, яка містить елементи порнографії, тягне за собою цивільно-правову, дисциплінарну, адміністративну чи кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством України.

Дії посадових осіб органів державної влади, місцевого самоврядування, засобів масової інформації, дії установ і організацій усіх форм власності, юридичних і фізичних осіб, що порушують норми цього Закону, можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Стаття 22. Порядок введення в дію цього Закону

Закон України "Про захист суспільної моралі" набирає чинності з дня його опублікування.

У тримісячний термін усі закони та нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади приводяться у відповідність з положеннями цього Закону.

До приведення законодавства у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

Кабінету Міністрів України у шестимісячний термін з дня опублікування цього Закону підготувати та затвердити нормативно-правові акти, положення й кошториси Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі.

**м. Київ
20 листопада 2003 року
№ 1296-IV**

**Президент України
Л. КУЧМА**